

SÖDERKÖPING.SE

Dokumentansvarig; MAS	Dok.nr./ Förvalt. XX-X / SOC	Dokumentnamn; Hantering av kroppsvätskor vid cytostatikabehandling	
Upprättad/reviderad av; Åsa Dahlholm, MAS		Upprättad/reviderad dat; 2026-04-01	Revideras; 2030-11-30 Sida; 1 av 2

Rutin för hantering av kroppsvätskor vid cytostatikabehandling

Syfte

Att säkerställa en säker hantering av kroppsvätskor hos personer som behandlas med cytostatika, för att skydda personal, närstående och miljö från exponering för cytotoxiska ämnen.

Ansvarig i verksamheten

Verksamhetschef/enhetschef ansvarar för att rutinen är känd, följs och att skyddsutrustning finns. Hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för information till omsorgspersonal. All personal ansvarar för att följa rutinen och rapportera avvikelser.

Stöddokument

[Cytostatika - omhändertagande av avfall spill och utsondringar](#)

Omfattning

När sjuksköterska får information om att cytostatikabehandlad patient är på väg in i verksamheten kontaktas verksamhetschef som ansvarar för justering av nedanstående information så den blir riktad till förutsättningar hos den enskilda individen.

Rutinen gäller för all personal inom hemtjänsten och hemsjukvården som deltar i vård och omsorg av personer som:

- pågår med cytostatikabehandling, eller
- nyligen har genomgått cytostatikabehandling och där läkemedelsrester kan utsöndras via urin.

Med kroppsvätskor avses i denna rutin: urin, avföring, kräkning, blod, saliv, svett samt sekret från sår, stomier och drän.

Skyddsutrustning

Vid all hantering av urin under riskperioden ska följande användas:

- engångshandskar
- plastförkläde
- vid risk för stänk: skyddsvisir eller skyddsglasögon

Skyddsutrustning tas av direkt efter avslutat moment och följs av noggrann handhygien.

Tidsperiod för skyddsåtgärder

Cytostatika kan utsöndras via kroppsvätskor:

- Urin: vanligen upp till 48–72 timmar efter behandling, ibland längre.
- Övriga kroppsvätskor: främst under samma tidsperiod.

Skyddsåtgärder ska tillämpas minst 72 timmar efter behandling om inget annat anges. Sjuksköterska kontrollerar detta utifrån den enskilda individens behandling.

Toalettbesök

Patienten bör sitta ned vid toalettbesök och spola med stängt lock.

Ytor rengörs vid behov enligt städrutin.

Hantering av kroppsvätskor

Urin, avföring och kräkning hanteras försiktigt för att undvika stänk.

Inkontinensskydd, absorberande material och engångsmaterial kasseras enligt lokal rutin för risk- eller smittförande avfall.

Flergångshjälpmiddel rengörs enligt fastställda rutiner.

Kateter, stomi, sår och drän

Vid hantering används skyddsutrustning.

Spill undviks.

Handhygien utförs direkt efter avslutat moment.

Spill

Spill av kroppsvätskor torkas upp omedelbart med absorberande material.

Ytan rengörs med vanligt rengöringsmedel.

Material kasseras enligt avfallsrutin.

Tvätt

Förorenad tvätt hanteras med handskar och tvättas separat i minst 60 °C.

Handhygien

Händer tvättas med tvål och vatten efter hantering.

Handsprit används som komplement.

Information och dokumentation

Information om cytotatikabehandling och skyddstid dokumenteras i Life care.

Avvikelser

Oavsiktlig exponering eller bristande följsamhet rapporteras som avvikelse eller tillbud.